



48. ŠUŠTARSKESKE NOVICE

6.9.2015
Tržič

Ugodni nakupi na
ŠUŠTARSKEM PLACU
Šušarska veselica
z RADIEM GORENC
7. festival
TRŽIŠKIH BRŽOL
Predstavitve rokodelcev
in starih obrti

ŠUŠTARSKI
PLAC



ŠUŠTARSKA
VESELICA

Odkrijte
novo tradicijo



izškarina UZAR



KLEBO d.o.o.

ELEKTROLIFT



48.

ŠUŠTARSKA
NEDELJA6.9.2015
TržičŠUŠTARSKI
PLACSLOVENSKI
ŠUŠTAR
ŠUŠTARSKA NEDELJA
TRŽIČŠuštarška nedelja
v Tržiškem muzeju

♦ POLLAKOVA KAJŽA

9.00–18.00 OGLED RAZSTAVE Tržiški
šuštarji in Slovenskega smučarskega
muzeja v spremstvu kustosa10.00–18.00 ČEVELJČKOVE IGRE NA
VRTU: tek na velikem podplatu,
čevelj ne jezi se, čevelj v koš10.00–12.00 USTVARJALNA DELAVNICA
ZA OTROKE: izdelajmo čevljček.

Delavnico vodi Tina Mežek

15.00–16.00 USTVARJALNA DELAVNICA
ZA OTROKE: izdelajmo čevljček.

Delavnico vodi Tina Mežek

16.00–17.00 ČEVLJARSKE PRAVLJICE:
pripovedovali jih bodo otroci KD Križe17.30 ŽREBANJE NAGRAJENCA
UGANKARSKE POTI: Pot radovednega
čevljčkaTRŽIŠKI
muzej

Tržiški muzej, Muzejska 11, 4290 Tržič

Pred čevljarso delavnico Jožeta Klofutarja
v Tržiču, začetek 20. stoletja. (Iz arhiva
Tržiškega muzeja.)

TRŽIŠKI ŠUŠTARJI

Pisalo se je leto 1969, ko je Turistično društvo Tržič prvič organiziralo *Šuštarško nedeljo*. Dogodek, ki je z leti prerasel v največjo tržiško turistično prireditev, se je začel s koncertom tržiške pihalne godbe, v Kinu Tržič so predvajali film o Tržiču, v Tržiškem muzeju odprli razstavo *Zgodovinski razvoj tržiškega čevljarstva*, v tedaj novo zgrajenem paviljonu je bila razstavljena obutev Peka. Ob 12. uri je sledila »čevljarska fešta« – pojedina čevljarskega ceha, člani dramske sekcije Svoboda Tržič so uprizorili sejo čevljarskega ceha, danes znano pod imenom *Frajšprehunga*, sledil je nastop Folklorne skupine Karavanke ter pevcev in citrarjev iz Tržiča, srečelov in pokušnja tržiških bržol. Na Trgu svobode je bilo postavljenih 12 stojnic, kjer so po nižani ceni prodajali obutev, Turistično društvo Tržič je prodajalo značke z grbom čevljarskega ceha in razglednice z upodobitvami Tržiča. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzela tovarna Peko (*Čevljar* 1969, št. 8).

Dobro organizirano turistično društvo z dejavnim vodstvom je poskrbelo, da se je *Šuštarška nedelja* v nekaj letih prelevila v izjemen turistični dogodek, ki je sloves Tržiča kot čevljarskega središča ponesel po vsej Sloveniji. Sejamskemu dogajanju, ki je bil v prvem letu posvečen izključno prodaji obutve, so se kmalu pridružili prodajalci drugih izdelkov, a vsebina spremljevalnih dogodkov je bila vezana predvsem na prikaz in promocijo dediščine tržiškega čevljarstva.

Odkrijte novo tradicijo
– drugi del 2015

Če se sprašujete, kje je prvi del, je odgovor: v lanskim Šuštarških novicah. S tem hočemo poudariti, da letos nadaljujemo pot, ki smo jo začrtali pri organizaciji lanske Šuštarške nedelje. To pomeni, da nadaljujemo z odkrivanjem *“nove tradicije”*, nadaljujemo z namero, da tržiške ulice za Šuštarško nedeljo postanejo resnični *Šuštarški pvac*. In da je ta pvac osrednji dogodek, kateremu sledijo in ga plemenitijo ostali.

Na pvac se trudimo pripeljati šuštarje. Želimo si, da Šuštarška nedelja spet postane kraj, kjer se kupuje kakovostno obutev po ugodnih cenah. Kakorkoli se to sliši logično in lahko izvedljivo, temu ni tako. Znano je, da slovenska čevljarska industrija ni v najboljši formi. To v še toliko večji meri velja za nekdanji tržiški ponos Peko. Kljub temu pa menimo, da je treba vztrajati na tej poti. Vztrajati, da rešimo in obdržimo Peko in da dosežemo da *“Šuštarška”* pomeni osrednji dogodek vseh slovenskih izdelovalcev obutve in sorodnih panog. In da se to dogaja v Tržiču, ki ima v tej branži dolgo in bogato tradicijo.

Včasih se zazdi, kot da nam je vsem Šuštarška nedelja nekako odveč. Kot da ne znamo več izkoristiti potenciala, ki ga taka prireditev nudi. Vendar to traja le do trenutka, ko se *“Šuštarška”* res začne. Takrat se podaš v mesto, na pvac, srečaš prijatelje, ponudba te premami in dogajanje te potegne vase. Želimo si, da se vam to zgodi tudi letos.

Peter Miklič, predsednik TD Tržič

Predstavitev čevljarke dediščine je tudi osrednja tema, s katero se že od ustanovitve leta 1964 ukvarjajo zaposleni v Tržiškem muzeju. Stalna razstava, kjer je predstavljena čevljarska zbirka, je bila tekom let večkrat prenovljena, nazadnje ob 50-letnici ustanovitve Tržiškega muzeja leta 2014, ko je bila pod naslovom *Tržiški šuštarji* odprta prav na *Šuštarško nedeljo*. Na njej je v petih sobah Pollakove kajže, kjer ima Tržiški muzej osrednje razstavne prostore, predstavljeno izdelovanje obutve, življenje in delo tržiških čevljarjev, obutev, ki so jo nosili v Tržiču, tovarna Peko in obutev znanih Slovencev.



Predsednik nekdanje Jugoslavije pomeja čevlje, ki so mu jih ob 50-letnici obstoja izdelali v Peku. (Iz arhiva Tržiškega muzeja.)

Na sodobno opremljeni interaktivni razstavi v muzejski govorici čevljarso dediščino predstavlja prek 500 predmetov, o njeni vsebini in temah, ki so povezane s tržiško čevljarso dediščino, pa si je mogoče več prebrati v lično oblikovanem in s številnimi fotografijami opremljenem katalogu z istoimenskim naslovom.

Razcvet tržiškega čevljarstva, *tržiške šuštarije*, kot Tržičani raje rečemo, so sredi 19. stoletja

Sv. Krišpin in Krišpinjan, zavetnika čevljarjev. (Iz arhiva Tržiškega muzeja.)



Čevljarski mojster Jože Gros prikazuje izdelovanje drete. (Foto: Bojan Knific, 2014.)

omogočili usnjarstvo in razvoj trgovine, kot tudi propad nogavičarstva, ki je do tedaj dajalo zaslužek mnogim ljudem, ki so živeli v trgu. Znanje je prehajalo iz roda v rod, mojstri so po nova znanja odhajali na tuje, rekli so, da gredo v *fremd*. Obutev so v *bêrštatu*, kot so rekli čevljarski delavnici, izdelovali ročno, konec 19. stoletja so imeli v Tržiču že šivalne stroje. Če so odšli izdelovati novo obutev ali popravljati staro k ljudem na dom, so rekli, da gredo v *šteto*.

Čevljarji so častili zavetnika Krišpina in Krišpinjana, Tržičani pa so radi rekli, da o njima ne vedo drugega kot to, da sta se rodila in umrla na ponedeljek, na kar se naslanja tradicija *plavih ponedeljkov* – dneva v tednu, ko čevljarji niso radi prihajali na delo. Čevlji, ki so izdelani na *glib kopit*, torej čevlji, ki so enaki za levo in desno nogo, danes niso v rabi, kakor ne mnogi drugi, ki so predstavljeni na razstavi in v katalogu *Tržiški šuštarji*. Ljudje še vedno pravijo, da *škrípajo* čevlji, ki niso plačani, manj je znano, da so čevljarji obutev, ki je pri hoji škripala, izdelovali namenoma. Večino ljudem je jasno, kaj v prenesenem pomenu pomeni *dreto vleči*, manj je znano, od kod izvira rek *živeti na veliki nogi*. O tem in še mnogo drugem, kar je povezano z dediščino čevljarstva, si je mogoče prebrati v katalogu, še bolj prijetno se je sprehoditi po razstavi in raziskovati splošnosti in posebnosti te za Tržičane tako pomembne dejavnosti.

Sodobnosti ni brez preteklosti, koristno je, če se sodobnost s preteklostjo oplaja. To bi veljalo tako za tiste, ki se z izdelovanjem obutve v Tržiču ukvarjajo danes, kakor za *Šuštarško nedeljo*, ki ima možnost, da svoj razvoj nasloni na izjemno bogato dediščino tržiškega čevljarstva.

Dr. Bojan Knific

Gorsko kraljestvo zgodb in čudes

Tržiško je raj za romantične iskalce skrivnosti. Stari Tržičani vedo, da so tod nekoč lazili zmaji. Eden od njih je kriv za nastanek Tržiča. Danes, ko baje zmajev ni več, prevladuje občutek miru in neizmerne lepote gozdnih in gorskih poti. A naj to ne zavede popotnika v teh krajih – tu ima vsak kamen svojo zgodbo.

Tržiško je razkošje poti, kjer ostajajo brez sape pohodniki, hribolazci, alpinisti, gorski kolesarji, taborniki, ljubitelji adrenalina, zmajarji, padalci, turni smučarji, skakalci, deskarji, ribiči, lovci, pa tudi zgodovinarji, geologi, pesniki in ljubitelji vsega lepega.

TRŽIČ JE KRAJ, KJER SO VSE ZGODBE RESNIČNE. Na Tržiškem je vse mogoče in vse res. Če ne verjamete, se morate pač prepričati sami.



TURISTIČNO PROMOCIJSKI
IN INFORMACIJSKI CENTER (TPIC)
Trg svobode 18, 4290 Tržič
T: 04 597 15 36, 04 597 15 24, 051 627 057
E: informacije@trzic.si, www.visit-trzic.com

OBUTEV S TRADICIJO, KI ZAGOTAVLJA UDOBJE

Podjetje Peko iz Tržiča je slovenski proizvajalec ženske in moške usnjene obutve s 112. letno tradicijo. Njihova obutev je v celoti narejena iz naravnega usnja, pri čemer pozornost velja vrhunski kvaliteti in udobju. Čevlji, izdelani pod blagovno znamko PEKO in PETER KOZINA, so prepoznavni tako doma, kot tudi na tujih trgih. Privlačni in raznoliki modeli so kot nalašč za vse, ki cenijo tradicijo ter kvaliteto in ki iščejo udobje insvežino. Na voljo so vam številni modeli moške in ženske brezčasne elegancie kakor tudi modeli z visoko peto ter bolj romantične balerinke. Zaradi uporabe naravnih materialov lahko obutev Peko nosite skozi vse leto.

V času ŠUŠTARKEGA PRAZNIKA v TRŽIČU, 5. in 6. septembra 2015, bo Peko še dodatno pozornost posvetil svojim zvestim kupcem ter jih razveselil z bogato ponudbo in super popusti.

PEKO ponudbo si lahko ogledate tudi na spletni strani www.peko.si.

Peko®

Ženska in moška usnjena obutev
Za korak v pravi smeri!



◆ PRED CERKVIJO SV. ANDREJA ŠUŠTARSKI KOTIČEK

9.00–17.00

Prikaz izdelovanja čevljev v živo

Čevljarska mojstra bosta Tone Strlič in Štajnar Primož.

10.15

Pihalni orkester Tržič

ob 7.00

◆ CERKEV SV. ANDREJA

Sveta maša za Šuštarsko nedeljo

9.00–18.00

◆ KURNIKOVA HIŠA

Ogled Kurnikove hiše in pretekle bivanjske kulture 19. stoletja v spremstvu kustosa, ter delavnica za otroke "Na obisku pri šuštarju".

◆ TRŽIŠKI MUZEJ

Stalna čevljarska razstava in druge obrtne zbirke ter Slovenski smučarski muzej

Pedagoške ustvarjalne delavnice za otroke.

◆ NASPROTI RESTAVRACIJE RAJ

Rokodelska delavnica Kosmač

Igralni kotiček in ponudba spominkov iz lesa.

◆ PARKIRIŠČE TRŽNICE

Taiji - Zlati petelin, Marko Bedina

◆ POLEG STOLPNICE

Športno društvo Katrx šport

bo preko celega dneva skrbelo za animacijo ter športno zabavo za otroke. Vsi otroci bodo lahko svoje spretnosti preskusili na športnem poligonu, se pozabavali na napihljivem toboganu ali pa skupaj z animatorji ustvarjali na ustvarjalnih delavnicah.



◆ GLAVNI ODER NA PREDILNIŠKI CESTI

ŠUŠTARSKA VESELICA Z RADIEM GORENC

Voditelji: Urša Mlakar, Tea Petrovski
in Boštjan Meglič – Peška

10.00

Pihalni orkester Tržič

10.15–11.00

Uvodni pozdrav organizatorjev in predstavitev Šuštarske nedelje

11.00–13.00

Nastop plesnih skupin

(Plesni klub Tržič, Plesni studio Špela, Cowboy Ritem, KUD Leyli, FS Bled)

in Frajšprehunga v izvedbi

KD Kruh Križe (predvidoma ob 11.45)

Frajšprehunga je posebna preizkušnja, ki je včasih vajencem omogočila, da so mojstru predstavili svoje znanje in delo. Sele nato so bili sprejeti med čevljarske pomočnike.

13.00–14.00

Ansambli Kdr voč in Galop

14.00–15.00

Ansambel Mladi godci

15.00–15.15

Tomaž Ahačič – Fogl

15.15–16.00

Gorenjski kvintet

16.00

Podelitev nagrad

7. Festivala tržiških bržol

16.15–17.00

Ansambel Veseli svatje

Med programom bodo potekale nagradne igre za obiskovalce.

◆ PARKIRIŠČE TRŽNICE PRI OBČINI TRŽIČ

7. FESTIVAL TRŽIŠKIH BRŽOL

11.00

Prižiganje ognja

12.00

Nastop Folklorne skupine Bled

14.30

Ocenjevanje bržol

15.30

Razglasitev najboljših tržiških bržol

16.00

Podelitev nagrad na Glavnem odru



**Kupon za
10% POPUSTA**
Velja za porčijo bržol na
7. Festivalu tržiških bržol,
v nedeljo, 6.9.2015.

7. festival tržiških
BRŽOL
2015

**Kupon za
BREZPLAČEN
OBISK Razstavno-
izobraževalnega
središča v Dolini
nad Dovžanovo
sotesko za 2 osebi.**
Veljavnost do 31.10.2015

**TRŽIŠKI MUZEJ
PROST VSTOP
ZA OTROKA
do 15. leta.**
V nedeljo, 6.9.2015.



www.trzic.info

